

Op reis door het land van The King

Op 8 januari zou Elvis Presley 75 jaar zijn geworden. Fans zullen weer afreizen naar attractiepark Graceland en het plaatsje Tupelo, waar Presley geboren is. De ijzerhandel verkoopt gitaren, overnachten kan in het appartementje waar de familie ooit woonde. Door Paul Robert

Uit de hele wereld komen ze twee keer per jaar toegestroomd; in januari, rond zijn verjaardag, en in augustus, rond zijn dood. En tot voor kort werden ze elk jaar gemiddeld een jaartje ouder, vertelt David Wade (zelf 63), die al sinds 1972 fanreizen naar Elvisland organiseert. 'Maar de laatste jaren zie ik steeds meer jongere fans. Dat vind ik welverrassend.'

Wade hoopt dat deze maand een herhaling zal worden van 2002, toen de 25ste sterfdag van The King duizenden fans lokte naar Graceland in Memphis, Tennessee en het geboortehuis van Elvis Presley in Tupelo, Mississippi. En hij is niet de enige.

Tupelo is een onaanzienlijk dorp. De ruim 30.000 inwoners wonen verspreid over een groot gebied. Katoen en soja, daar draait het hier om. En zo was het ook al toen Elvis hier in 1935 werd geboren. 'Alleen was toen 85% van de bevolking zwart. Nuis Tupelovolledig blank', vertelt Wade.

We bezoeken het geboortehuis van Elvis. Het is een 'shotgun huis', een houten schoendoosje waar als je een schot hagel door de voordeur zou schieten, het door de keukendeur weer naar buiten zou komen. Het geboortehuisje is keurig geschilderd. Het gras rondom is strak gemaaid. Door de tuin loopt de 'Walk of Life' van de dertien jaar dat Elvis in Tupelo woonde. Er staat een standbeeld

van 'Elvis the Boy'. Nee, over Elvis the Entertainer praten ze hier zo min mogelijk. Elvis the Entertainer is eigendom van Elvis Presley Enterprises in Memphis, de uitbater van de muziek, Graceland en het erfgoed, inclusief de producten die daaraan gekoppeld zijn. De verhouding tussen de stichting die in Tupelo het geboortehuis exploiteert en het Elvisbedrijf is gecompliceerd.

De heiligverklaring van Elvis the Boy legt Tupelo intussen geen windeieren. Mede dankzij de reisorganisatie van David Wade groeide de omvang van het toerisme naar Tupelo de afgelopen twintig jaar met 1200%. Niet slecht voor een katoendorp dat verder alleen een automuseum te bieden heeft (pronkstuk: een auto van Elvis).

En er is natuurlijk de Tupelo Hardware Store.

Graceland, het met grenzeloos veel geld en gebrek aan smaak ingerichte landhuis waar Elvis Presley de laatste jaren van zijn leven woonde.

Een prachtige winkel die recht uit een western is geplukt. Ze verkopen munitie, koffiezetapparaten, gereedschap en gitaren. Gitaren? Jazeker. Honderden per jaar, want in deze winkel kocht Gladys Presley in 1946 de eerste gitaar voor haar zoon Elvis, die eigenlijk liever een geweer had gehad.

'The best boy that ever was'

Bij de lunch verschijnt Jim Palmer. Hij is een gevorderde vijftiger die de jong is om Elvis the Boy nog ontmoet te hebben. Hij vertelt hoe Elvis later, toen hij rijk en beroemd was, uiteindelijk toch zo'n geweer kocht, er zijn initialen in kraste en het weggeef. En nu is Jim eigenaar van het relikwie. Hij poseert erstoer mee.

De gemeente Tupelo heeft meer mensen beschikbaar met verhalen uit de oude doos: een vriendje uit de zwarte wijk waar Elvis ging wonen toen zijn vader in de gevangenis zat; het meisje dat de zangwedstrijd won waar Elvis in 1945 vijfde werd; vier van de vijf meisjes die in 1956 in Tupelo de eerste Elvisfanclub oprichtten. Het beeld dat ze schetsen past in de hagiografie. Niemand weet iets onaardigs over Elvis te verzinnen. 'He was the best boy that ever was', teken ik op uit de mond van een jeugdvriend.

Maar was hij ook 'the best artist that ever was?' 'Elvis' hits waren niet zijn beste muziek', zegt Wade. En de films die hem nog beroemder maakten, waren smakeloze draken. Elvis vond ze zelf ook vreselijk, hoor ik later van een andere persoonlijke vriend. Elvis schreef nooit zijn eigen teksten of muziek. De commercie dwong hem in richtinge die hem zelf niet bevielen. Wat maakte hem dan zo groot? Ik vraag het Henry Dodge, de voorzitter van de stichting die in Tupelo het geboortehuis beheert. Hij noemt Elvis een van de twee grote iconen van de jaren vijftig. De ander was Marilyn Monroe. 'Elvis was een buitengewoon getalenteerd zanger en Marilyn een buitengewoon getalenteerd actrice', zegt hij. 'Ging het niet gewoon om seks?' opper ik, altijd op zoek naar een eenvoudige verklaring. 'Dat speelde een rol', antwoordt Dodge schuchter. Seks is in dit deel van de Verenigde Staten nooit een eenvoudige verklaring.

'Ja, natuurlijk ging het om seks!', lacht Lynn Davis, een makelaar en Elvisfan in Tennessee die zich het eerste tv-optreden van de heupwiegende Elvis nog kan herinneren. 'Ik had zijn eerste single. Toen mijn vader thuis kwam en hem hoorde, brak hij de plaat op zijn knieën in tweeën. Ik had geen idee waarom hij zo boos werd. Maar het draaide alle-

Van boven naar beneden: Elvis' geboortehuis in Tupelo, Mississippi; memorabilia op Graceland en

zijn graf op het meditatieveld. Fans laten er nog altijd knuffels, schilderijen en fröbelwerkjes achter.

maal om seks.' In Memphis bezoeken we Lauderdale Courts, het sociaalewoningbouwproject uit de jaren dertig waar Elvis vanaf zijn 14de woonde met zijn ouders. Het appartementje van de familie Presley, 60 m² groot, kan gehuurd worden om te overnachten. Het is ingericht in jarenvijftigstijl, met meubels die de Presleys zich beslist niet konden veroorloven. Ook hier wordt de werkelijkheid stevig opgepoetst.

Sun Studios ligt op de route, waar Elvis zijn allereerste plaatje opnam voor zijn moeder. In deze kleine ruimte speelden Howlin' Wolf, Jerry Lee Lewis, Johnny Cash en Roy Orbison. Pronkstuk in de collectie is een microfoon uit de jaren vijftig waar Elvis mogelijk zijn eerste nummers mee opnam. Het meisje dat ons rondleidt waarschuwt voor bacteriën: de microfoon is in de loop der jaren door talloze fans aangeraakt, gelikt, gekust, geknuffeld.

We bezoeken de herenmodezaak van Lansky waar Elvis zich in roze jassen en glittershirts liet hysen. We eten bij restaurant Rendezvous waar zijn favoriete spare ribs werden bereid en bij Elvis' favoriete snackbar. 'Elvis was geen "fancy eater", zegt David Wade. Dat ook al niet.

Meditatieveld

Ten slotte bereiken we het hoogtepunt van de Elvis-industrie: Graceland, waar de steenrijk geworden plattelandsjongen uiteindelijk ging wonen. Het met grenzeloos veel geld en gebrek aan smaak ingerichte landhuis is de belangrijkste toeristische attractie van Memphis. Glanzende spiegels, marmer, koper, glas-in-lood. Alles is origineel. Hier heeft Elvis zelf de laatste hand gelegd aan de karkatuur.

Rond het woonhuis staan aparte gebouwtjes met zijn trofeeën, zijn auto's, zijn vliegtuigen. Op het meditatieveld ligt zijn graf. Fans laten er nog altijd bloemen, knuffels, schilderijen en fröbelwerkjes achter. En dan zijn er natuurlijk de souvenirs. Eindeloos veel souvenirs. Vijftig meter van het landhuis staat een van de laatste, niet door Graceland opgeslokte souvenirwinkels. Een spandoek op de gevel roept: 'Wij hebben nog elf jaar een huurcontract. Steun onze zaak.'

Onvermijdelijk dringt de naam van die andere King, Michael Jackson zich op. Ook dood door medicijnverslaving. Ook kapotgemaakt door zijn omgeving. Wordt Neverland nu een tweede Graceland? Reisleider David Wade voorziet eenzelfde ontwikkeling. 'Elvis Presley en Michael Jackson waren zo belangrijk in het leven van hun fans. Na hun overlijden zitten hun fans met een leegte en die kunnen ze alleen opvullen door spullen te verzamelen, het graf te bezoeken en steun te vinden bij elkaar.' Georganiseerde reizen helpen daarbij. Betekent dit dat Wade binnenkort zijn eerste reis naar het graf van Michael Jackson gaat organiseren? Antwoord geeft hij niet, maar de lichte twinkeling in zijn ogen zegt genoeg.

Het meisje dat ons rondleidt in de studio waarschuwt voor bacteriën: de microfoon is in de loop der jaren door talloze fans aangeraakt, gelikt en gekust